

Dziennik Poznański
 codziennie z wyjątkiem poniedziałków i dni
 poświęconych.
Cena ogłoszeń (inserterów):
 za drobny 15 fen. — Reklamy od wiersza
 drobny 30 fen. (incl. tłumaczenia).
Listy
 kasy. Administracji i Ekspedycji winny być
 frankowane.

Przedpłata kwartalna
wynosi w Poznaniu 7 marek 50 fen., w Państwie niemieckiem i w Austrii 9 mar. 15 fen., w Belgii, Włoszech, Szwajcarii, Serbii, Ameryce, w Danii, Francyi, Anglii i Szwecyi 12 mar.

Przedpłata i ogłoszenia

przyjmują się w Ekspedycyi; przedpłaty przyjmują w monarchii pruskiej oraz w państwach do związku pocztowego niemiecko-austriackiego należących urzędy pocztowe. W innych krajach zaś tylko nasze agentury za których pośrednictwem (zobacz niżej) można także przysłać ogłoszenia do eksp. Dziennika Pozn.

Rekopisma

nadsyłane Redakcyi nie zwracają się i niszczone będą

ne du Faubourg Poissonnière 33. — Ogłoszenia dla Dziennika przyjmuje w Paryżu wyłącznie p. Adam, Carrefour de la Croix Rouge 2. —
gler. — W Berlinie Rudolf Mosse, Jerusalemstrasse 43. A. Retemeyer, Internationale Annoncen-Expedition. „Invalidendank“ Behren-
Schlotte. — W Frankfurcie nad Menem Daube & Comp. — W Wrocławiu Daube, Haasenstein & Vogleri Mosse — W Plesze-
wie: L. Zboralski.

POZNAŃ, 9 października.

Nieznaną są dotychczas drogi, jakimi zamysła dyktacja europejska wydobyc się z trudności nagromadzonych skutkiem wypadków wschodnich. Projekt wyjazdu presji na W. Portę z pomocą demonstracji flot, jak to donosiły telegramy, a upadł głównie z powodu wpływie flot w cieśninę dardanejską nie miałem do usunięcia się rządu do Adrianopola a za ogólną rzeczą chrześcijańską. Projekt ten zresztą nie był się ani w Londynie, ani Paryżu ani tężnie znalazł u ks. Bismarcka. Dziś i oficjalne dzienniki wiedzące, które onegdaj jeszcze wdziały w tego rodzaju kłopotliwie nadziei, uważają go za pogrzebany. — miast wysuwa się coraz wyraźniej na pierwszy plan kongresu. Wszystkie niemal dzienniki wiedeńskie łączą jej artykuły wstępne i są przekonania, — kongres byłby jedynie możliwym po poprzednim dniu programu kongresowego a ministerjalny mienblatt zwraca na to uwagę, że obok W. Poruszałaby wziąć udział w kongresie także Czarnogóra. W Carogrodzie, jak donoszą do Neue freie Presse, nie obawiają się bynajmniej presji ze strony rządu na rzecz roszczeń Rosyi i nie niepokoją nimi, by Anglia i Francja dała posłuch pretensjom rosyjskim, ani tęp, by Rosya sama jedna miała wdziać wojnę W. Porcie. Przed zebraniem się reszty musiałoby koniecznie nastąpić zawieszenie i w tej właśnie mierze trudności co niemiara. Porta miała wprawdzie oświadczyć, że gotową jest awarcia rozejmu, pod warunkiem atoli, że mocarstwa dają jej rękojmię, — iż zawieszeniu broni nie towarzyszyły zajścia, — jakimi przerwane ostatnie zawieszenie działań wojennych. — Ale za telegramu białogrodzkiego do wiedeńskiego mienblattu miał prezes gabinetu Risticz odpowiedzieć na pytanie w kwestyi rozejmu potakując, postawił jak za warunek, że rozejm zostanie zawarty przynajmniej na sześć tygodni i że będzie pociągnięta linia deklarycyjna, niemniej pas neutralny. Z Zemlina zaś telegraf do Int. Tel. Ag., iż wedle doniesień białogrodzkiego stanowisko rosyjskiego jeneralnego konsula w ogrodzie Karcowa jest zagrożone a to głównie z powodu, iż Karcow zachęcał serbskie koła oficjalne, tuz generała Czerniajewą do odrzucenia zawieszenia i przyczynił się tym sposobem do bezcelowego wlew krwi serbskiej i rosyjskiej. Ponieważ zaś stuzachodzi obawa, iż Karcow nie będzie z należytą głębią popierał układów pokojowych, przeto odwołanie jest możliwe.

Ylmczasem na teatrze wojennym rozpoczęły się na o działania wojenne. Dnia 5 bm. wrzasa pod Krem gorąca walka między wojskiem tureckim a Ser i pod dowództwem Horwatowicza, która jednak po a pod widocznego rezultatu. Telegramu razguki osi, że dnia 6 bm. uderzył Mukhtar pasza na obsa e przez Czarnogórców wzięty Bojanobrd i odebrał rzygotowanym na podobną napasę Czarnogórcom trzy de. Wyparci z obronnych stanowisk Czarnogórcy ali się wkrótce potem a, uderzywszy na nacierającego ni Mukhtara, wstrzymali go w pochodzie i zmusili odwrótu. Czarnogórcy mieli w tej rozprawie przeszło ranych. Straty tureckie o wiele są znaczniejsze. le telegramu do N. r. Presse zażądał Czerniejew olania pod bróń w.zystkich nie ściągniętych dotych a zdolnych do służby wojskowej Serbow, począwszy 15 aż do 50 roku życia.

W Anglii wzmaga się ruch na rzecz zwołania parlamentu angielskiego, tego nieodzownego czynnika we wszystkich ważniejszych sprawach. Wczorajsze zebranie, które odbyło się w Bradford przyjęło rezolucję, aby proklamować o przedkcie zwołanie ciała prawodawczego. W tym zebraniu ubolewał p. Forster, iż Anglia nie może, zaraz z początku razem z innemi mocarstwami, że odczuwała się od dawna w sposób, jaki ma miejsce w czasie Derbygo, udowadniał, że, pośród panowania tuższego, powstania będą się ponawiały, pochwalili Serbię, wypowiedział wojnę Turcy, i oświadczył się przeciwności floty angielskiej w zatoce Besiki, w czem w Turcy rękąjmi obrony ze strony Anglii interesów ich. Forster wyraził nadzieję, że Anglia pójdzie drogą, jaką przez wszystkie mocarstwa i uwiadomi Turcy, że dłużej nie liczyła na jej opiekę. Polityka Anglii nie powinna kierować obawą przed sympatjami mahometanami, tylko z sprawą turecką, lecz sprawiedliwość.

* **Komitet wyborczy prowincyalny**
W. Ks. Poznańskie zebrał się w sobotę
 o 7 m. na pierwsze swe posiedzenie i na niem się
 konstytuował w sposób, jak odezwa jego poniższa obja
 śnia. Nadto wraz z delegatami powiatów wrzesińskiego
 i średzkiego, tj. pp. ks. Kulesz, K. Wę
 skowski i dr. Zaremba zajęli się ustanowieniem kan
 data na posła do sejmiku pruskiego z okręgu wrzesiń
 o-średzko-wrzesińskiego w miejsce p. K. Szcza
 nkiego, który mandatu nie przyjmuje, oraz kandydatury
 posła do parlamentu w miejsce L. hr. Skórce
 wskiego, który również ofiarowanego mu mandatu
 nie kadencją nie przyjął. Jakoż tak komitet pro
 wincyalny jak i powyżej wymienieni delegaci odpowie
 do § 12 regulaminu wybrali jednogłośnie na kan
 data na posła tak do sejmiku jak i parlamentu di
 om. Komierowskiego z Niezychowa.

* Od Komitetu wyborczego powiatowego na W. Ks. Powiatu Łódzkiego odbieramy pismo następujące:

wybrało na odczytaniu dnia 28 września r. b. posiedzeniu niżej podpisany komitet wyborczy powiatowy, który na sesji dnia dzisiejszego ukonstytuował się przez wybór Anastazego Radońskiego na przewodniczącego a Władysława Wierzbickiego na sekretarza i skarbnika.

Wszelkie korespondencje do komitetu pod adresem
ostatniego (Młyńska ulica nr. 11) przysyłać należy.

Na mocy uchwały zebrania delegatów jako i w skut-
tek porozumienia się komitetu z delegatami odnośnych
powiatów (§ 12 regulaminu wyborczego) naznaczono na-
stępujących kandydatów na krzesła poselskie do sejmu
pruskiego przy nadchodzących wyborach:

- 1) Okręg wyborczy gnieźnieński i wrocławski:
Władysław Wierzbński z Poznania,
Ks. dr. Respądek z Ponieca,
Kazimierz Kantak z Poznania.
- 2) Okręg pleszewsko-krotoszyński:
Ks. dr. Jażdżewski z Zdun,
Bogusław Łubiński z Kącyna.
- 3) Okręg wyb. bukowski-kościański.
Stanisław Chłapowski z Szóldr,
Teofil Magdziński z Bydgoszczy.
- 4) Okręg wyborczy odolanowski-ostrzeszowski:
Dr. H. Szuman z Władysławowa,
Dr. Franciszek Chłapowski.
- 5) Okręg wyborczy śremsko-średzko-wrześkiński:
Radzca Pilaski z Poznania,
Ks. dr. Stablewski z Wrześni.
Dr. Roman Komierowski z Niezychowa.
- 6) Okręg wyb. obornicko-poznański:
Maksymilian hr. sniński z Pamiątkowa,
Ks. Ludwik Ziętkiewicz z Obieziera.
- 7) Okręg wyborczy krobosko-wschowski:
Ks. dr. Respądek z Ponieca,
Gustaw Potworowski z Goli.
- 8) Okręg wyborczy inowrocławsko-szubiński:
Tomasz Kozłowski z Jaront,
Eustachy Rogaliński z Królikowa.
- 9) Okręg wyborczy szamotulsko-międzychodzki:
Ks. Ludwik Ziętkiewicz z Obieziera,
dr. Roman Komierowski z Niezychowa.
- 10) Okręg wyborczy wyrzysko-bydgoski
Adolf Koczorowski z Dębna,
Ks. prałat ks. Radziwiłł z Ostrowa,
dr. R. Komierowski z Niezychowa.
- 11) Miasto Poznań:
Kazimierz Kantak z Poznania.
- 12) Okręg wyborczy czarnkowsko-chodzieski:
dr. H. Szuman z Władysławowa.
- 13) Okręg wyborczy babimostsko-międzyrzecki:
Ks. dziekan Röhr z Zbąszynia,
Bernard Haza-Radlic z Lewic.

W końcu naznaczono kandydatem na posła do parlamentu niemieckiego dla okręgu wyborczego śremsko-średzkiego w miejsce p. Rogalińskiego, który złożył mandat, p. dr. **Romana Komierowskiego** z Niezłuchowa.

Komitet wyberezy prowincyalny podając uchwałę, czynione do publicznej wiadomości, sądzi, że zbyt czną z jego strony byłoby rzeczą, gdyby obszerniał się rozpisywać o ważności wyborów i zachęcał do gorliwego udziału. Tak komitet jak i zapewne kra- cały nie wątpli, że wszyscy podają ooczno do wspól- pracy i wypełnia swój obowiązek.

Poznań, dnia 7 października 1876.
Komitet wybor. prow. na W. Ks. Poznański
A. Radoński. Ks. Likowski. T. Chłapowski
M. hr. Kwilecki. W. Wierzbński."

Ustawa o języku urzędowym.

1.

Żyjemy w czasach płodnych co do ustawodawstwa, stąd też zmiany choćby najszybsze i najgłębiej sięgające, nowości najniespodziewane wcale już prawie nie zadziwiają.

Tym samym trybem poszło, że ustawa języku urzędowym obowiązuje dziś w całej monarchii pruskiej, nas zaś prawnie i faktycznie stawia w położeniu o wiele różnem od dotychczasowego. A są to zmiany zasadnicze, które dwom stronom wpływ swój wnet okazały — jak każda nowość — ku każdej z nich bieżącej najprzód w skutku przesade.

Urzędnicy, dla których prawa i względy językowi polskiemu dotąd przysługujące zawsze były ciężarem bądź dla tego, że języka naszego nie znali lub też niedokładnie tylko nim władali, lub też wreszcie, że im to czas zabierało albo przyczyniało trudności jako biuralistów na formułach niemieckich wykształconym, bali się drugiej strony, że, przejęci wrzeczomę polskością, sławnictwem państwa i kulturowem jakoby z daniem niemieckości na Wschód tłoczając, z takich lub owakich powodów będą ci urzędnicy nadawali nową ustawie tłumaczenie nieobszerne, jakiego sam prawodawca nie przewidywał.

dywał a do którego z pewnością ani by się śmiał był przyznać.

Próbę tego mieliśmy już w liście komisarza obwodowego z Osieczny, który wzywa Kółko rolnicze na Garzynie do odbywania narad swoich na zebraniach w języku niemieckim.

Leez i my sami, my ustawa tą dotknęci Polacy, nie unikniemy również przesady i to na własną szkodę, bo na jak najciśniejsze ograniczanie języka naszego w tych nawet razach, w których tego nowa ustawa nie przepisuje. Większa część przyjmie to za pewnik, że już mowie polskiej nie przysługują zgola żadne a żadne prawa. Powie sobie przeto, że używanie a nawet odezwanie się mowy polskiej w jakimkolwiek urzędowem miejscu lub interesie ściągają na siebie nie tylko niechęć, ale opóźnienie sprawy a nawet i karę i utworzy sobie zasadę fatalistycznej uległości, grzesznego ustępowania, śmiesznego popisu, wielkiej lękliwości a małego myślenia i jeszcze mniejszej odwagi cywilnej.

Przed zarzutem przesady lub ubliżania własnym rodakom obroni nas zapewne przypomnienie tego, co podczas obrad w pruskiej Izbie poselskiej nad tą właśnie ustawą z stałyści pilnowania praw naszego języka przez Polaków przytaczali rozmaici obrońcy rządowego projektu. Mielśmy wyraźne i pozytywne prawa; jeżeli więc, znając je, nie mieliśmy odwagi lub wytrwałości i zawsze czujnej dbałości o ich poszanowanie, czyż spodziewać się tego teraz można po praw tych odjęciu?

Lecz choćbyśmy, nie pomnąc tego mało chlubnego postępowania naszego, lepiej tuszyli o przyszłej dbałości naszej obywatelskiej i biorąc miarę z tego żywego a powszechnego zalecia się, które projekt ustawy o języku urzędowym obudził w naszym społeczeństwie; choćbyśmy, w pamięci mając owe liczne wiece, gorące przemówienia, ćwierćmilionowe szeregi podpisów pod protestami i petycjami, z tych najświeższych zjawisk lepiej sądzili o naszej dojrzałości politycznej, to i tak jeszcze obawia się trzeba, że czego nie spowoduje obojętność niedbalstwo lub niewczesna uległość, to nastąpi w skutek nieznajomości rzeczy i niedostatecznego rozpatrzenia się w ustawach, w skutek nieświadomości tego, co właściwie stało się naszym obowiązkiem a co pozostaje dla nas prawem.

Rozumienie ustaw, świadomość istotnej ich roli, znajomość rzeczywistych granic prawa i obowiązku z ustaw wypływających nie odznacza się zaiste naszego społeczeństwa. Przypomnijmy tylko sobie, jak bywało niedawno w czasie co tylko wspomnianej wielkiej ruchliwości pomiędzy nami. Iluż to znało dokładnie ustawy, przepisy i prawa mówie naszej przysługujące? Słyszało się coś o traktatach wiedeńskich, patentach okupacyjnym, odezwie królewskiej, jeszcze mniej o odprawach sejmowych i rozmaitych regulaminach, ale pozytywnie i jasno rzadko kto o tym wiedział, nawet nie wielu umiał objaśnienia.

Ma to swoje powody, które w części win
naszą zmniejszają. Niejedna ustawa była pu
blikowana tylko po niemiecku, wszystkie z
drukowano w pismach urzędowych, w gmat
ninie rozmaitych mało znaczących prawny
przepisów, w której ginęło oko mniej wpraw
Do tego publikacje polskie odrażały szkarad
polszczyzną swoją, której ktoś nie umiejący
niemiecku wcale rozumieć nie mógł, wresz
pisma urzędowe, szczególnie publikujące ust
wy zasadnicze, nigdy nie były u nas jako ta
upowszechnioną lekturą. Czytał to chyba, k
koniecznie musiał.

Własna dbałość nasza mało się dotąd przyczyniała do zaznajomienia publiczności polskiej z ustawami choćby najbliższej nas dotyczącej. Bywały kiedy niekiedy przedruki tekstu ustaw z polskich tłumaczeń podawanych w urzędowym wydaniu Zbioru praw, jak n. p. przedruk ustawy procederowej z r. 1845, ordynacyi dla czeladzi domowej (Gesindeordnung), ordynacyi polowej, kodeksu karnego pruskiego. Publikacye te przecież łączyły z trudnością rozumienia ustaw w ogóle jeszcze i trudność rozumienia pokaleczonego języka polskiego, tak ani się nie rozpowszechniły, ani też nie przysłużyły się naszemu społeczeństwu. W ostatnich dopiero latach pojawiły się w druku to lepsze tłumaczenia samego tekstu

kórych ustaw, czy téż ich opracowania, jak u-
stawa o spółkach zapisanych (M. Łyskowski),
o wekslach (dr. G. Mieczkowski), o księgach
gruntowych (E. Karliński), o wyborach do pa-
rlamentu niemieckiego i pruskiej izby poselskiej
(J. Danielewski), wreszcie o ślubach cywilnych,
o zarządzie majątku kościelnego i t. d. W osta-
tnich téż dopiero latach dzienniki nasze więk-
szą przedmiotowi temu poświęcają uwagę, w
czém my sami, ile razy nowe powstawały u-
staw projekty lub kwestya jaka na porządek
dzienny wchodziła, staraliśmy się przyczynić do
znajomości prawnych postanowień.

I otoż stanęliśmy w miejscu, na którym wypowiedzieć przychodzi, jakie jest zadanie tego szeregu artykułów, który niniejszym dziś rozpoczynamy?

Zamierzamy obeznać czytelnika dokładnie z treścią, doniosłością i całą rozciągłością nowej pruskiej ustawy o języku urzędowym.

Czytelnik polski, który zna już tekst sam z poprzedniej naszej publikacji, ma się z artykułów tych dowiedzieć, co nam odebrano, co postawiono, w czym zmieniono dotychczasowe postępowanie, jakie nałożono nań obowiązki i jakimi zabezpieczono go prawami. Słowem ma się pouczyć i przekonać, jak ma sobie gdzie postępować, aby nie pozwolić ukrzywdzić tej resztki praw, którą jeszcze z pogromu wynieśliśmy, aby nie tylko mowy ojczystej ale i materialnego interesu swego łatwiej mógł bronić.

Wiadomości urzędowe.

Król nadał zrezygnowanemu plebanowi ks. dr. Dzierżonowi w Katowiu (Carlsmarkt) w powiecie brzeskim król order koronny czwartej klasy.

Korespondencye Dziennika Poznańskiego.

Berlin, 8 października.

(Agitacya wyborcza. — Sprawa hr. Arnima. — Nowa ustawa szkolna. — W sprawie wystawy paryżkiéj.)

(x) Wybory do Izby deputowanych, które, jak wiadomo, w tym jeszcze odbędą się miesiącu, wywołały, jak naturalna, żywa agitacja wyborczą w całej monarchii. Z wszystkich frakcji największą czynność rozwija stronnictwo narodowo-liberalne, którego przewaga w przyszłym składzie sejmu jest więcej niż wątpliwa, obec szeregowania się nowego zachowawczego stronnictwa. Obecnie wystąpiło i stronnictwo postępowe z programem wyborczym, podpisanym przez F. Dunckera, A. Hoppego, L. Parisiusa, E. Richtera i Zelle. Program ten nie powiada nic nowego, a kładąc nacisk na to, że stronnictwo postępowe i tak zawsze tak i nadal starać się będzie głównie o nieprzeciążanie podatkami obywateli oraz pod ścisłą weźmie kontrolę skarbu państwa, używa wszystkich ludzi charakteru i silnej woli do obrony zasad wypowiedzianych w programie z 9 czerwca 1861 roku.

Sprawa hr. Arnima a raczej wyrok nań wydany budzi chwilowo największą ciekawość stolicy. Wiadomą, że już przed trzema dniami, bo 5 m. b. toczyła się sprawa hr. Arnima przed trybunałem dla zbrodni stała dotąd nie tylko nikt z publiczności ale nawet obrońcy i syn oskarżonego nie znają treści wyroku. Domysły naturalnie nie brak a większość jest przekonania, że hr. Arnim skazanym został na kilka lat więzienia domu karnym. W pewnych kołach rozeszła się także ta wersja, że trybunał odroczył publikację wyroku, że w ogóle całe postępowanie nie doprowadziło do żadnego rezultatu. Nikt temu jednak nie wierzy zwłaszcza, że trybunał nie uwzględnił wcale wniosku oskarżonego o odroczenie procesu z powodu choroby i wyrok w contumaciam a nadto, że nawet nie dopuścił obrońców i wyprosił ich z sali obrad porównując publicznością. Są to okoliczności, które nakazują namowoli spodziewać się nie zbyt łagodnej treści wyroku.

W ministerstwie wyznają i oświecenia odbywają obecnie cztery posiedzenia co tydzień w sprawie ustaw szkolnych. Niebawem ukończonem zostanie i drugie czytanie projektu dotyczącego nauczania po wyższych zakładach naukowych, a cała ustawa szkolna ma być już w przyszłym roku przedłożona sejmowi monarchii.

W sprawie udziału Niemiec w przyszłej wystawie paryskiej wystosowało bawarskie ministerstwo spraw wewnętrznych okólnik do Izby handlowej, w którym leca liczny udział w wystawie a nadewszystko do jej organizacyi.

Wiedeń, 7 października.

(Austria i kwestya wschodnia. — Plany Bismarcka.

(O) Jeżeliby prawdą było, jak niektórzy utrzymują, że w Wiedniu rozstrzyga się obecnie kwestya wschodu, to podobno bardzo długo na to rozstrzygnięcie czekać byśmy musieli, wątpię bowiem mocno, by się znalazł między mężami stanu, kierującymi dziś nawa państwa austriackiego, choćby jeden, któryby wiedział, co Austria zrobićby powinna, aby wyjść najgładziej z położenia, w którym się znajduje. Faktycznie dwa ze stron walczą tu prawi, dwa przeciw sobie stoją stronic

Szanownej Publiczności do-
noszę niniejszem, że z dniem
7 bm. sprzedałem moją **cu-
kiernię** i z powodu tego
takową zamknąłem (5115)
J. Cichowicz.

Książki szkolne słowniki
itd.
antykwariskie i nowe
po jak najniższych cenach
w księgarni
Józefa Jolowicza.
Rynek 4. (5053)

Lombard
J. Mondré'go

w Poznaniu, na Chwaliszewie Nr. 39
zalicza **pieniądze**, w każdej wyso-
kości, na odpowiednie fany. (5136)
Zakład damskiej krawieczyny
S. Beck, dawniej Suchodolskiej, przy
Wrocławskiej ulicy 34 II p. przyjmu-
je panny do nauki a na żądanie także
na stół i stancję. (5128)

Osiedlił się w **Jarocinie.**
A. Koldrowicz
ślusarz i maszynista. (5134)

Tasiemiec.

Niezawodny środek na
tasiemca, Blutsaube i wszy-
skie robaki trzewiowe u owiec.
Porcja na 100 owiec kosztuje 7 Marek
wraz z wszelkimi kosztami.
Poparty wielu świadectwami.

Stefan Mielęcki,
Zielona ul. 1.

Świadectwo Nr. 15.
Laskawy panie! Donoszę Mu, że lekarstwo
Jego na tasiemca wedle przepisu zadawałem
po zadaniu tegoż choroba u owiec prawie za-
raz ustała etc.
Ostrowie 13. 8. 76. Z pozowaniem
Włodzimierz Zakrzewski.
Świadectwo Nr. 16.
Przysłałem mi lekarstwo przez Wgo pana
użyłem z dobrym skutkiem zwłaszcza u ja-
gniąt. Skutkiem czego śmiało je każdemu
polecić mogę. (5090)
Stanisław Jarochowski.
29. 76. Gembice p. Czarnkowie.

OSOBY

ciężarne, oczekujące blizkiego rozwiązania
swego, znajdą o każdej godzinie bezpłatne
przyjęcie w zakładzie położniczym na Grobli
Nr. 26.

Dyrektor.

Nowy rok szkolny w naszej **Wyższej szkole
żeńskej** zaczyna się dnia 17 października. Egzamin
nowo wstępujących uczennic odbywać się będzie dnia 16
paźdz. od godz. 3 po południu. (5105)

Anastazyja Warnka
Emilia z Borzęckich Hofmanowa
Długa ul. Nr. 8.

Biuro

zakładu budowy machin, lejarni żelaza
i fabryki kotłów parowych
H. Pauksch w Landsbergu n. W.
znajduje się (5050)
Poznań, Berlińska ulica Nr. 10
Reprezentant: inżynier **C. Röhrs.**

Agronomiczny

zakład uniwersytetu lipskiego.
Semestr zimowy rozpocznie się dnia 18go
października. (5118)

Prof. dr. Blomeyer.

Specjalny magazyn gotowej garderoby damskiej
JULIUSZA FREUND'A

połącza
wszelkiego rodzaju nowości na porę jesienną i zimową.
gotowe kostiumy, szlafroki pletowe i piśniowe
prawdziwe żakiety aksamitne, okrycia Eskimo
wełniane i inne, paletoty cesarskie, tuniki,
plaszczki okrągłe, suknie piśniowe i sztebno-
wane, po cenach umiarkowanych. (5071)

Julius Freund

Wilhelm. plac 15 obok król. komandatury.

Ozonowa

woda tj. elektryczny kwasoród do picia i wzięwania,
powiększa natychmiast apetyt, se, trawienie i po-
prawia cerę twarzy przez czyszczenie krwi i wzmo-
żenie systemu nerwowego nawet w najopiechniejszych
razach. Polecenia godną jest mianowicie cierpiącym na pierś, serce i nerwy (słabość)
a skutecznie używa się przeciw dyphtheritis. — 6 but. koncent. wraz z opak. 8 Mark.
12 but. wraz z opak. 13 M. Prospekt bezpłatnie. Składy zakładają się. (5117)

Burekhardt, aptekarz (Grell & Radlauer),
Berlin W., Wilhelmstr. 84.

Kolój
oleśnicko - gnieźnieńska.
Dochód z ruchu za miesiąc wrzesień 1876 wy-
nosił wedle tymczasowego obliczenia:
z ruchu osób 29440 Mr.
z ruchu towarów 42007 Mr.
nadzwyczajny 12820 Mr.
razem 84267 Mr.
w wrześniu 1875 wynosił takowy
edle stanowego obliczenia M. 76961,34
a więc w wrześniu 1876 więcej M. 7805,66
Dyrekcya.

**Najpiękniejszą prze-
syłkę nadzwyczaj pię-
knych rygenwaldzkich
półgęsków z kością i
bez kości jako też węd-
zonych gęsi pafek
odebrał** (5131)
A. Cichowicz.

**Najlepszą kawę paloną
na maszynie parowej co-
dzienne świeżą, funt po 1,40,
1,50, 1,60, 1,80, 2,00.**

Świeży kawior astrachański
wielkoziarnisty, świeże bydlinki
kielskie, świeżego łososa węd-
zonego, minogi elbl., najzna-
komitsze marynowane śledzie
bałtyckie. (5097)

**Kiszkę brunświcką, cer-
welatową i ozorową, salami,
szynkę, wyborną kiszkę
sardelową, truflową i wą-
trobianą.**

SERY

**emmental, holenderski,
strasburski, Münster, oło-
muniecki, newszatelski,
limburski i smietankowy.**

**Kapustę magdeburgską
kwaśne ogórki magde-
burskie**
poleca po najniższych ce-
nach

Ed. Feckert jr.

Narożnik Młyńskiej i Berlińskiej ul.

Powracającym z wód
a niewyleczonym z słabości zadawnionych
jako to:
Angielska słabość u dzieci, Apopleksja czyli udar mózgowy a właściwie skłon-
ność do apopleksji krwistej, flegmistycznej, nerwowej, **Asthma**, krótki oddech, **bezsenn-
ność** u starców, **Bladaćka**, **brak** perły miesięcznej, słabości maciczne, bi-
sterya, upławy białe, krwiotoki, **Brigita** słabość nerkowa, **wychudnienie, su-
choć, konsumpcja, Epilepsja, Sparaliżowanie** języka, członków, po-
tę wy ciała, **Otyłość** nadmierna. **Wysepki** naskórne, liszaje, **Zapalenie** ocz. **Ka-
tarakta**, **Katar płucowy**, oskrzel, kiszek. **Puchlina wodna**, **Szkrofuly**,
Tuberkuly, **Onania** samogwałt, **Watróby** i śledziony niemniej słabości żół-
ciowe. **Reumatyzm**, gościec, podagra, **Chiragra**, **Hemoroidy** ślepe, pływne, flegmi-
ste. **Fistula**, **Grypa**, chrypka, kaszel, koklus. **Ischias**, czyli ból w lędźwiach.
Impotencya, **Rak** czyli **Skir**, wrzody rakowate, **Serca** mocne bicie **Syfilisy**,
czestą słabość merykuryalne, trzepienie szpiku w kościach i wiele innych — wskazuje
podpisany środki stosunkowo tanie, w zakres przyrodokółek wchodzące szybko i radykalnie
w domu leczące się pozwalające. (5116)
Na żądanie odwiedza słabych w kraju i za granicą. Odpowiedzi na zapytania udzie-
la pod adresem **Ad. Cielecki**, badacz przyrody, przez Kraków w Jarosławiu, Galicya.

Z dniem 1go b. m. otworzyłem w domu moim przy rogu Młyńskiej
i Rzeźnej ulicy (Mühlen u. Brahegasse-Ecke) Nr. 4 nowo i jak najwyborniej
urządzoną

restauracya

wraz z **bilardem i handlem wina**, do której szanownych rodaków
jak najuprzejmiej zapraszam.

B. Czerwinski w Bydgoszczy.

Zel. szafy do pieniędzy

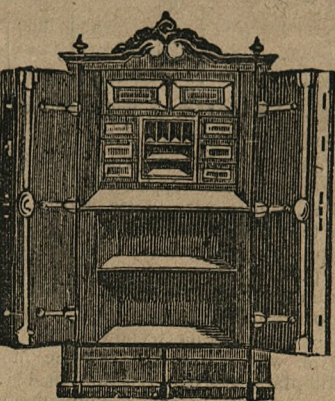
z trzema kluczami, stósowne
dla kas kościelnych
jako i (4799)

żelazne szkatułki

ostatnie także do wmurowania,
wagi do ważenia bydła,
wagi decymalne poleca

T. Krzyżanowski

handel żelaza. Szewska ulica Nr. 17.

TAPIOKA

pana Groult junior w Paryżu.

Ulica St. Apolline Nr. 12.
ZUPA ZALECANA. — Tapioka Brazylijska czysta i naturalna jest pokarmem
smacznym i pożywnym posiada własności higieniczne uznane i potwierdzone oddawna, ale
nie masz produktu służącego do pożywienia człowieka, któryby podlegał ciężniejszemu
fałszerstwu. Pan Paven, sławny chemik, członek Instytutu francuskiego w swym
uczonej rozprawie „o pokarmach do spożycia“, ludzi używanych — tak określa
własności Tapioki czystej i naturalnej, które ją wyróżniają od Tapioki sztucznej
— prawdziwa Tapioka brazylijska, czysta i naturalna w niczem nie psuje
bynajmniej smaku i zapachu rosółu, ani mleka. Tapioka zaś podrabiana
zmienia i psuje smak płynów i robi je nieprzyjemnymi.
Kupujący, którzy żądają białej, aby na każdej paczce znajdowały się cechy praw-
dziwej i czystej Tapioki Groult, unikną fałszerstwa i oszukaństwa.
Jedyny skład w Warszawie w magazynach win i łakoci pp. A. Stepkowskiego
i w składzie mat. apt. O. J. Mrozowskiego. (37)

NAGRODA NARODOWA 16,600 FR.
Wielki medal złoty P. T. LAROCHE
Med. na Wystawie Międzynar. Paryskiej 1875.

QUINA LAROCHE
ELIXIR
zawierający wyciąg z trzech gatunków chininy
wzmocniający, przeciwgorączkowy i powracający siły.

CHINA LAROCHE jest Elixir przyjemnego
smaku, wyzószonego jego i skuteczności nad wszel-
kie wino i syropami z chinina, stwierdzono
zostało doświadczaniem w szpitalach przez 40
lat pomysłowego użycia, przeciw niedostatkowi
i opadnięciu ze sił, upośledzonemu trawieniu,
możliwemu powrotowi do zdrowia, przeciw
gorączkom trzęsącym, uporczywym i zadaw-
nionym. Wymagać
należy
zamie-
szanego
obok
podpisu.

W Poznaniu, w aptece P. Dra Mankiewicza; w Warszawie, w Składach ma-
teryali aptecznych PP. Mrozowskiego i Galle.

**Znaczna część mebli z pałacu Cho-
cieszewskiego, z salonów, gościnnych po-
koi, fortepian, porcelana stołowa, z gotowalni,
zwierciadła, obrazy, miedź kuchenna sprzedana
będzie za gotówkę w dniach 16go i 17go bm.
w Borku przed hotelem p. Smiechowskiego
od godz. 8ej z rana. (5109)**

OGŁOSZENIE.
Cesarsko-rosyjska Izba skarbowa
w Kaliszu
podaje do wiadomości publicznej, iż
w dniu 15 listopada 1876 roku
odbędzie się o godzinie 12 z rana w Prezydium tejże Izby głośnie
in plus licytacya na

sprzedaż drzewa
w leśnictwie rządowym **Wieluń**, z 7 cięć 1876 roku oszacowanych
na rs. 7916 kop. 60

i drzewa
w leśnictwie rządowym **Klonowa** z 11 cięć 1876 roku oszacowanych na
rs. 9496 kop. 32, oraz z 3 cięć dodatkowych z roku 1873, 1874 i 1875
oszacowanych na rs. 719 kop. 3. —

Licytacya
rozpocznie się od sum anszlagowych. Przystępujący do niej winien złożyć
wadum, wyrównujące 1/10 części sumy anszlagowej.
Szczegółowe warunki licytacji mogą być przejrane każdorazowo
z wyjątkiem świąt i dni galowych w biurze cesarsko-rosyjskiej Izby skar-
bowej w Kaliszu.
Kalisz, dnia 17/29 września 1876 roku.

sprzedaż tryków
z owczarni zarodowej **Ku-
czwały** pod Chelmżą (Culm-
see), stacya kolei Toruń, roz-
poczyna się z dniem 4go pa-
ździernika rb. (4973)
A. Kalkstein.

sprzedaż tryków
z owczarni zarodowej w Borku
rozpocznie się 20 października.
Ceny niskie. (5141)
A. Graeve.

sprzedaż tryków
z owczarni zarodowej w Borku
rozpocznie się 20 października.
Ceny niskie. (5141)
A. Graeve.

sprzedaż tryków
z owczarni zarodowej w Borku
rozpocznie się 20 października.
Ceny niskie. (5141)
A. Graeve.

losu oryginy.
do 4tej klasy loteryi pruskiej ma na sprze-
daz **Fr. Elsner** w drukarni p. L. Merz-
bacha, Wilhelmowski plac Nr. 8. (5114)

ERBATA KARAWANOWA
piewszorządnej rosyjskiej firmy,
J. Baranova, dostawcy dworu
cesarskiego. Skład główny w
paczach oryginalnych, funt
po Mar. 4,50-5-6-8 i 10 poleca
M. Sokolnicki
Wrocław, Alte Taschenstr. 17.
Zlecenia zamieszko-
wych wypełniają się odwrotną
pocztą. (5108)

Wody mineralne naturalne.
Administracya: w PARYŻU, 22 Boul. Mont-
martre.

GRANDE-GRILLE. Choroby lymfa-
tyczne organów trawienia, zatępy watóby i
śledziony, kamienia etc.

HOPITAL. Choroby organów trawie-
nia, ościeżności żołądka, upośledzone trawie-
nie brak apetytu, boleści żołądka.

CELESTINS. Choroby krzyża, pe-
cherza, żwiru w moczu, podagry, cukrzy-
cy (diabète), wydzielania białka w moczu.

HAUTERIVE. Choroby krzyża i pe-
cherza, żwiru w moczu, dna, cukrzyce, biał-
ka w moczu. (29)
Żądać należy, aby nazwisko źródła znajdo-
wało się na kapslach.

Dostać można w Poznaniu w a-
ptecę Dr. Mankiewicza.

EAU
de Mélisse des Carmes
BOYER
na ulicy Taranne 14 w Paryżu.

Woda z rośliny zwanej miódwonikiem
karmelickim, nądrożona miedalem na po-
wszechną wystawie w Londynie w r. 1862.
Środek ten powszechnie znany i używany
w Paryżu przeciw: **cholercie, apopleksjom, sparałiżowa-
niu, zemściom, migrenom,
boleści i rżnięciu w żołąd-
ku, niestrawności i t. d.** (31)
Skład główny w Poznaniu w aptece
p. Dr. Mankiewicza; w Warszawie
w skład. mat. aptecz. p. Mrozowskie-
go i Galle.

Futro tumaki
mało używane jest bardzo tanio do
nabycia w magazynie (5004)
A. Przyszanowski
Wilhelmowska ul. Nr. 18.

Kolnier i mufa tumakowe
do nabycia. Szczegóły w Eks. Dz. Pozn. pod
Nr. 5073.

Poszukuje się dzierzawy **mleka**,
szanowne dominia raczą się zgłosić
Żydowska ulica Nr. 6
Poznań. (5089)

Losy
na pierwszą wielką
loterya koni
w Brandenburg a. d. H.
po 3 Marki (3802)
nabyć można w Eksp. Dziennika Pozn.
Ciągnięcie nastąpi w dniu
31go października 1876.

Targ na konie
w Jastrowie.
Tegoroczny wielki targ na
konie odbędzie się dnia 15 i
16 października rb. (4883)
Jastrów, 25 września 1876.

Magistrat.

Sprzedaż tryków
z owczarni zarodowej **Ku-
czwały** pod Chelmżą (Culm-
see), stacya kolei Toruń, roz-
poczyna się z dniem 4go pa-
ździernika rb. (4973)
A. Kalkstein.

Sprzedaż tryków
z owczarni zarodowej w Borku
rozpocznie się 20 października.
Ceny niskie. (5141)
A. Graeve.

Sprzedaż tryków
z owczarni zarodowej w Borku
rozpocznie się 20 października.
Ceny niskie. (5141)
A. Graeve.

Sprzedaż tryków
z owczarni zarodowej w Borku
rozpocznie się 20 października.
Ceny niskie. (5141)
A. Graeve.

Sprzedaż tryków
z owczarni zarodowej w Borku
rozpocznie się 20 października.
Ceny niskie. (5141)
A. Graeve.

Sprzedaż tryków
z owczarni zarodowej w Borku
rozpocznie się 20 października.
Ceny niskie. (5141)
A. Graeve.

Sprzedaż tryków
z owczarni zarodowej w Borku
rozpocznie się 20 października.
Ceny niskie. (5141)
A. Graeve.

Sprzedaż tryków
z owczarni zarodowej w Borku
rozpocznie się 20 października.
Ceny niskie. (5141)
A. Graeve.

Sprzedaż tryków
z owczarni zarodowej w Borku
rozpocznie się 20 października.
Ceny niskie. (5141)
A. Graeve.

Sprzedaż tryków
z owczarni zarodowej w Borku
rozpocznie się 20 października.
Ceny niskie. (5141)
A. Graeve.

Sprzedaż tryków
z owczarni zarodowej w Borku
rozpocznie się 20 października.
Ceny niskie. (5141)
A. Graeve.

Sprzedaż tryków
z owczarni zarodowej w Borku
rozpocznie się 20 października.
Ceny niskie. (5141)
A. Graeve.

Sprzedaż tryków
z owczarni zarodowej w Borku
rozpocznie się 20 października.
Ceny niskie. (5141)
A. Graeve.

Sprzedaż tryków
z owczarni zarodowej w Borku
rozpocznie się 20 października.
Ceny niskie. (5141)
A. Graeve.

Sprzedaż tryków
z owczarni zarodowej w Borku
rozpocznie się 20 października.
Ceny niskie. (5141)
A. Graeve.

Sprzedaż tryków
z owczarni zarodowej w Borku
rozpocznie się 20 października.
Ceny niskie. (5141)
A. Graeve.

Sprzedaż tryków
z owczarni zarodowej w Borku
rozpocznie się 20 października.
Ceny niskie. (5141)
A. Graeve.

Gorczyce
zółta
kupuje (51)
A. Bakowski

Trzy pokoje, kuchnia itd.
wynajęcia Piaskowa ul. 10. (4818)

Do wynajęcia: Bismarcka ulica
5 nie meblowany, parterowy, fronto-
piękny pokój.

Dla nieprzewidywanych okolicz-
ności jest jeszcze do wypuszczenia
obszerny lokal
na 2ém piętze w Ryńku pod N.
58. Blizszych warunków dowiedzieć
można w księgarni **Zupański**
(4132)

La reprise des leçons et du
cours de français
de Mr. Plachta est fixée au 15
Strzałowa ulica Nr. 2. (505)

Pour les renseignements s'adresser à M.
Callier, Zupański libraires; Schoen-
born, pasteur Motty, professeur.

Une demoiselle
de la Suisse française, **Bonne** supe-
rieure, munie de bons certificats, dési-
se placer par le bureau de placemen-
de Mme Herlitz, Breslau, Schwed-
dnitzerstrasse 13. (H22377)(5120)

Leçons de français.
Pour les conditions s'adresser à M.
Mirsky, rue Frédéric Nr. 25. (486)

Do dobr położonych pod Sieradzem
w Królestwie Polskiem poszukuje się

gospodyn
po polsku i po niemiecku mówiącą
Łaskawe oferty Nr. 510 poste
restante Złoczew pod Sieradzem
(5119) (H34712)

Chłopcy i dziewczęta
chcące się nauczyć robienia cygar, mogą się
zgłosić do

Markusa Levysohn
Szeroka ul. 13.

Stancya
u nauczyciela dla kilku studentów
wskaże cukiernia pana Starka Wro-
cławska ulica. (5087)

Stancya
dla studentów w blizkości gimnazjum
Długa ul. Nr. 10 w podwórzu, I pię-
tro na lewo. Upewnia się, iż znajdują ro-
dzicielską opiekę i ścisły dozór mek.
(5138)

Dwóch studentów
przyjmie na stancję za umiarkowaną cenę
W. Rozdrażewski
Długa ulica 10. (5123)

Kilku studentów
przyjąć mogą na stancję, Wielkie Garbary
Nr. 5, II piętro po prawej stronie.

Konstanty Michalski.

Studentów
przyjmuje na stół i stancję (5122)
Janowski
W. Garbary Nr. 5.

Nauczycielka
Polka, w średnim wieku, która składała egza-
min w szkole Ludwiki, posiadająca język
francuzki i udzielająca muzyki, — poszuki-
wana jest do dwóch panienek 9 i 8 lat ma-
jących od Now. roku 1877. Zgłosić się pro-
szę pod lit. **N. N.** postlagerat **Kościan**
(Kösten) (5107)

Ogrodnik
znający swój fach wszechstronnie, umiejący
zakładać korzystnie szkółki drzew, w sile
wieku, 34 lata, ze skromnymi pretensjami,
żonaty, bez rodziny, poszukuje innego miejsca
od 1 stycz. 1877. Łask. ofer. do ogrodnika
Stan. Migasik w Godurowie pod
Piaskami. (5032)

SALA BAZAROWA.
W czwartek dnia 19 października
1876. W piątek d. 20 paźdz. 1876.

Wieczorem o godzinie 7 1/2.
Florenckie Stow. kwartetowe
(Jean Becker).

1 skrzypce:
2 skrzypce:
altówka:
wiolonczela:
Program poda najbliższy Numer
Dziennika.

Bilety na oba wieczory po 5 Mr. na
jeden 3 Mr. do nabycia w nadwornej
księgarni i handlu muzykalnym
Ed. Bote & G. Bock.

Teatr polski w ogrodzie Potockiego
W POZNANIU.
We wtorek dnia 10 paźdz. 1876
po raz pierwszy:

Nitka jedwabiu
komedia w 4 aktach.
Początek o godzinie 7

Nitka jedwabiu
komedia w 4 aktach.
Początek o godzinie 7

Nitka jedwabiu
komedia w 4 aktach.
Początek o godzinie 7

Nitka jedwabiu
komedia w 4 aktach.
Początek o godzinie 7

Nitka jedwabiu
komedia w 4 aktach.
Początek o godzinie 7